

Den 6. december 1991

j.nr.165/90-209/1991

FOTOKOPI
SKÆLSKØR KOMMUNE
Teknisk forvaltning

Den 6. december 1991 har Miljøankenævnet truffet

Afgørelse

i henhold til kapitel 5 i lov nr. 372 af 13. juni 1973 om miljøbeskyttelse:

Sag nr. 165/90-209/1991 vedrørende godkendelse af fjerkræfarm på ejendommen matr. nr. 11 a Lundby By i Skælskør Kommune.

Afgørelsen er truffet af ankechef, cand. jur. Birte Nielsen (formand) samt gårdejer Olav Willadsen og docent Jørgen Pedersen (beskikkede medlemmer).

Sagen er indbragt for Miljøankenævnet ved skrivelse af 4. juli 1991 fra Brita Rasmussen, Visbjergvej 37, 4230 Skælskør med påklage af den af Miljøstyrelsen i skrivelse af 7. juni 1991 meddelte afgørelse i sagen.

Redegørelse for sagen

Sagen vedrører godkendelse af fjerkræfarm med kalkuner på ejendommen matr. nr. 11 a Lundby By, Visbjergvej 30 i Skælskør Kommune. Virksomheden ejes af A/S Visbjerggården.

Ejendommen, der er på ca. 70 ha, er beliggende lidt syd for landsbyen Lundby på et areal, der omfattes af Skælskør Kommunes lokalplan nr. 63, vedtaget den 24. oktober 1990 med det formål at muliggøre opførelsen af farmen.

Farmen omfatter 6 produktionsenheder á 4.140 m², og den samlede produktion opgøres til ca. 214.000 producerede kalkuner pr. år svarende til i alt 533 dyreenheder.

Vedrørende beliggenheden af de 6 enheder, A-F henvises til Skælskør Kommunes godkendelsesskrivelse, hvoraf bl.a. fremgår, at afstanden til nærmeste anden beboelse af ca. 100 meter (fra enhed E).

De to første dele af farmen, enhed D og E er opført i 1990, A, B og F i 1991.

Ved skrivelse af 2. november 1990 meddelte Skælskør Kommune godkendelse til farmen i medfør af miljøbeskyttelseslovens kap. 5, jf. nærmere nedenfor.

Efter klager fra naboer, der frygtede især lugt- og støjgener fra virksomheden, stadfæstede Miljøstyrelsen den 7. juni 1991 kommunens afgørelse med ændring af vilkårene, jf. nærmere nedenfor.

Ved skrivelse af 9. april 1991 stadfæstede Miljøankenævnet de af Skælskør Byråd den 25. oktober 1990 og 10. januar 1991 meddelte tilladelser i henhold til kap. 3 i by- og landzonenloven, for så vidt angår de 4 enheder, hvortil zonelovstilladelse fandtes fornøden.

Der henvises i øvrigt til de redegørelser for sagen, der er givet af de tidligere instanser.

De tidligere trufne afgørelser

Ved skrivelse af 2. november 1990 meddelte Skælskør Kommune godkendelse af virksomheden i medfør af miljøbeskyttelseslovens kap. 5 på følgende vilkår:

"1.0 Indretning, placering og drift

- 1.1 Virksomheden skal indrettes og drives i overensstemmelse med de i sagen foreliggende oplysninger.
- 1.2 Virksomheden skal placeres i overensstemmelse med situationsplan nr. 3B 5.3.
- 1.3 Ventilationsafkastet skal under hensyntagen til opdrættets størrelse ske med maksimal lufthastighed.

Ved den mindste praktiske anvendelse af ventilationsanlægget skal den afkastede luft have en opadrettet hastighed på mindst 8 m/sek.

I opstartsfasen kan der anvendes recirkulationsprincip.

- 1,4 Godkendelsen falder bort, hvis virksomheden ikke er sat i drift inden 2 år fra dags dato.

2.0 Produktion

- 2.1 Godkendelsen omfatter 214.000 producerede kalkuner pr. år, svarende til i alt 533 dyreenheder.
- 2.2 Døde dyr skal opsamles dagligt og anbringes i tætte lukkede containere, indholdet skal afleveres til autoriseret destruktionsanstalt mindst en gang om ugen.
- 2.3 Der skal overalt på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinierne fra Statens Skadedyrslaboratorium.

GØDNING

- 2.4 Der skal foreligge gødningsaftaler, således at det dokumenteres, at der til stadighed er areal til rådighed til anvendelse af farmens gødning. Gødningsaftalerne skal udformes som standardkontrakter med en gyldighed af mindst 1 år.

En aftale skal være vedlagt kortmateriale, der viser placeringen af eventuelle markstakke. Det påhviler leverandøren at sikre, at placering af gødning ved aflæsning på anden ejendom sker i henhold til gældende lovgivning.

- 2.5 Udmugning og udspredning af husdyrgødning må ikke finde sted på lørdage samt søn- og helligdage.
- 2.6 Er bortkørsel af gødning fra ejendommen forbundet med væsentlige støvgener, skal gødningen overdækkes under transporten.
- 2.7 Kalkungødningen kan opbevares i markstakke, der skal overdækkes med plastik straks efter etablering. Oplaget skal opfylde afstandskravene i husdyrgødningsbekendtgørelsens pgf. 3, stk. 1, og må ikke medføre risiko for forurening af grundvand og overfladevand.
- 2.8 Kun gødning, der indgår i virksomhedens mark- og gødningsplan, må opbevares på virksomhedens areal.

LUGT

- 2.9 Farmens bidrag til lugtimmissionskoncentrationen ved nabobeboelse må ikke overstige 10 LE/m³.

Dette punkt tidsbegrænses til 3 år i afventning af de kommende års erfaringer, bl.a. resultatet af Fjerkræbranchens egne undersøgelser.

- 2.10 Der skal altid anvendes så meget strøelse, så der er tørt i produktionshallerne.

VASKEVAND

- 2.11 Vaskevandet fra rensning af staldene skal opsamles i beholder, samt opbevares og behandles som flydende husdyrgødning.
- 2.12 Opsamlingsbeholderen skal have en kapacitet svarende til mindst en afvaskning af staldene. Anden dimensionering skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

3.0 Støj

- 3.1 Virksomhedens bidrag til det ækvivalente korrigerede støjniveau i dB(A) målt ved nærmeste nabobeboelse må ikke overstige:

Om dagen fra	kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A)
Om aftenen fra	kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A)
Om natten fra	kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)

Maksimalværdien af støjniveauet må om natten ikke overstige 55 dB(A).

4.0 Tilsyn og kontrol

4.1 Til kontrol med at vilkår 3.1 er overholdt, kan tilsynsmyndigheden, normalt højst 1 gang årligt, anmode virksomheden om at bekoste og lade foretage målinger af virksomhedens støjudsendelse.

Målingerne skal udføres af et godkendt laboratorium og i overensstemmelse med retningslinierne i Miljøstyrelsens vejledninger nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder" og nr. 6/1984 "Måling af ekstern støj fra virksomheder".

4.2 Til kontrol med at vilkår 2.9 er overholdt, skal der udføres en måling, første gang der er maximal belægning i produktionsenhed D (lige inden slagting). Tilsynsmyndigheden kan normalt højst 1 gang om året anmode virksomheden om at bekoste og lade udføre en lugtmåling ved begrundet mistanke om, at lugtgrænser er overskredet.

4.3 Lugtmålingen skal udføres af et godkendt laboratorium og som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/1985 om "Begrænsning af lugtgener fra virksomheder". Lugtkontrolmåling ved nabobeboelse skal udføres efter en af tilsynsmyndigheden godkendt metode.

4.4 Virksomheden skal føre journal over vaskevandstilledninger samt kunne dokumentere, at der rådes over tilstrækkeligt med jord til at gødningen kan anvendes forsvarligt.

Opmærksomheden henledes endvidere på, at olie- og kemikalieaffald skal opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende bestemmelser herom - for tiden Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 804 af 15. december 1989."

Efter klage fra naboer traf Miljøstyrelsen afgørelse i sagen den 7. juni 1991 med følgende bemærkninger:

"Til det af klagerne anførte om støj- og lugtgener skal Miljøstyrelsen bemærke, at den omhandlede fjerkræfarm er beliggende i landzone, der er landbrugets erhvervsområde, hvorfor der til tider kan opstå gener for de omboende. Miljøstyrelsen er i øvrigt enig med kommunen i dens bemærkninger til klageskrivelserne.

Vedrørende lugtgener har DK-Teknik foretaget lugtmålinger og beregninger, ifølge hvilke lugtimmissionskoncentrationsbidraget er mindre end 10 LE/m³ for hver farm ved alle vindretninger. DK-Teknik vurderer endvidere, at lugtpåvirkningen i omgivelserne på grund af den betydelige afstand mellem farmenes enheder vil være acceptabel.

Miljøstyrelsen er af den opfattelse, at sådanne målinger og beregninger er behæftet med ikke ubetydelig usikkerhed. På den baggrund finder styrelsen anledning til ændring af vilkår 4.2 i godkendelsen.

Styrelsen finder endvidere anledning til at tilføje yderligere til vilkår 2.7. i godkendelsen.

Efter gennemgang af de i sagen foreliggende oplysninger finder Miljøstyrelsen herefter, at virksomheden ikke vil medføre miljømæssigt uacceptable gener, når driften og indretningen sker på de i godkendelsen med nedenstående ændringer fastsatte vilkår. Miljøstyrelsen er derfor enig med byrådet i, at virksomheden kan godkendes."

Miljøstyrelsen stadfæstede herefter Skælskør Byråds afgørelse med følgende ændringer:

"Til vilkår 2.7. tilføjes:

"Markstakkene må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før gødningen igen må placeres på samme sted."

Vilkår 4.2. ændres til:

"Til kontrol med at vilkår 2.9. er overholdt, skal der udføres lugtmålinger i lighed med de af DK-Teknik udførte første gang der er maximal belægning i produktionsenhed D (lige inden slagtning). Ved beregningen af immissionskoncentrationsbidraget bør anvendes den af DMU udviklede beregningsmodel (OML-Modellen). Da lugtimmissionsbidraget imidlertid er korttidsværdier (1 minuts midlingstid), skal de fundne emissionsværdier multipliceres med 7,75. Tilsynsmyndigheden kan normalt højst 1 gang om året anmode virksomheden om at bekoste og lade udføre en lugtmåling ved begrundet mistanke om, at lugtgrænser er overskredet."

Det tilføjes, at virksomheden ikke må udvides eller ændres bygning- eller driftsmæssigt på en måde, der medfører forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 35."

Klagen til Miljøankenævnet

Ved skrivelse af 4. juli 1991 har Brita Rasmussen, Visbjergvej 37, Skælskør klaget således over Miljøstyrelsens afgørelse:

"Lugtgener er ulidelige lige før slagtning, man kan ikke færdes på den offentlige vej. Dagligt er der denne søde kvalmende lugt, men lige før slagtning undgår man at færdes på den offentlige vej, men os der er naboer skal jo bruge vejen.

Det er et meget smukt landskab man ødelægger, og den beplantning som så smukt omtales i alle skrivelser er meget mangelfuld, de steder man har beplantet er med meget små stiklinger, og det vil tage år, før man overhovedet kan tale om en busk.

Det er beklageligt, at Miljøstyrelsen overhovedet ikke forholder sig til vores nervøsitet for grundvandet, vi er mange naboer med egne brønde, og vi har hidtil haft adgang til godt drikkevand, nu er vi selvfølgelig utrygge overfor den forurening, der finder sted, men det har vi ikke fået nogen svar på.

Havde man blot spredt farmen over et større område, havde det været til at leve med for os naboer, og man havde skånet miljøet.

Det er beklageligt, at ikke engang Miljøstyrelsen tager vores miljø alvorligt."

Supplerende oplysninger under nævnsbehandlingen

Med skrivelse af 12. juli 1991 har Skælskør Kommune fremsendt rapport over måling af lugtemission fra kalkunfarmen, udarbejdet af DK-Teknik dateret 28. juni 1991.

I rapporten er der taget hensyn til Miljøstyrelsens ændrede vilkår 4.2. bortset fra korrektionsfaktoren 7.75 (kvadratrod 60). Kommunen finder, at formuleringen af vilkår 4.2. bør gøres mere klar, således at vilkåret ikke kan forstås derhen, at lugtmålinger kun skal udføres på produktionsenhed D, men derudover har kommunen taget Miljøstyrelsens afgørelse til efterretning.

Med skrivelse af 27. august 1991 har Skælskør Kommune fremsendt ny rapport vedrørende måling af lugtemission dateret 19. august 1991, hvilken rapport erstatter ovennævnte rapport af 28. juni 1991.

Endvidere fremsender kommunen et af DK-Teknik udarbejdet notat "Anvendelse af spredningsmeteorologiske modeller til beregning af lugtkoncentrationer".

Den nævnte rapport af 19. august 1991 konkluderer, at det maksimale immissionskoncentrationsbidrag er beregnet til 13,6 LE/m³ i afstanden 50 m og retning 90° til receptor svarende til vind fra vest.

Koncentrationen aftager med afstanden og er i en afstand af 200 m beregnet til mindre end 3 LE/m³.

Supplerende beregninger har for den maksimale emission, afkastet som ved nærværende målinger, vist en maksimal immissionskoncentration på 16,6 LE/m³ i afstanden 50 m og retning 90°.

Afkastet over tag og fordelt med 1.700 LE/s fra hunafdelingen og 4.000 LE/s fra hanafdelingen findes en maksimal immissionskoncentration på ca. 11 LE/m³ i afstanden 50 m og retning 40°. Ifølge rapporten forventes ikke, at lugtemissionen fra farmene vil give anledning til uacceptabel påvirkning af omgivelserne.

I skrivelse af 23. juli 1991 har Steen Jensen og Ulla Rasmussen, Hættegården, Visbjergvej 25, Skælskør bemærket følgende i anledning af klagen:

1. Støj:

Trafikken på Visbjergvej er væsentlig større end først antaget og beregnet, hvilke til tider gør passagen på vejen meget vanskelig. Derudover kommer der en masse støj fra foderbusser, og snitning af halm og indblæsning af denne, som anvendes til strøelse.

Denne støj har bl.a. påvirket vildtbestanden på Hættegården, således at al råvildtet i skoven er væk.

2. Gødning:

M.h.t. gødning skal den mængde der bliver efter kalkunerne spredes over ca. 100-200 ha. pr. hal pr. år.

3. Lugtgener:

Lugtgenerne er væsentlig større spec. under visse forhold, end først antaget og beregnet.

Stanken er så kraftig, at vi på Hættegården ikke kan sidde i haven, når vinden er vestlig, og det er den tit.

Vi formoder, at denne stank bliver endnu værre, når alle farmene er etablerede, da de er placeret i en lige linie."

I skrivelse af 30. juli 1991 har Miljøstyrelsen oplyst, at styrelsen ikke har yderligere bemærkninger til sagen.

Nævnet har den 5. november 1991 besigtiget farmen, og ved den lejlighed blev det oplyst, at enhed C, der ikke er opført, udgik af projektet.

Ved skrivelse af 22. november 1991 har Skælskør Kommune imidlertid oplyst, at kommunen den 15. november 1991 har modtaget ansøgning om byggetilladelse til enhed C, hvorfor Miljøankenævnet anmodes om at vurdere sagen som oprindelig forudsat.

Miljøankenævnets bemærkninger

Den i sagen omhandlede virksomhed er omfattet af J.1 "Fjerkræfarme med plads til mere end 20.000 slagtekyllinger eller 10.000 stk. andet fjerkræ" på miljøbeskyttelseslovens liste over virksomheder, anlæg og indretninger, som er omfattet af miljøbeskyttelseslovens kap. 5 (godkendelsesordningen).

For så vidt angår klagen over, at et smukt landskab vil blive ødelagt ved etablering af farmen, skal nævnet bemærke, at der ikke ved afgørelsen i medfør af miljøbeskyttelsesloven er mulighed for at tage landskabelige hensyn. Nævnet skal dog henvise til, at der i lokalplanen for området samt i tilladelsen i medfør af by- og landzoneloven er fastsat bestemmelser om afskærmende beplantning omkring ny bebyggelse.

For så vidt angår klagen over eventuel forurening af grundvandet finder nævnet, at der med den oplyste håndtering af gødningen ved de fastsatte vilkår er sikret en forsvarlig håndtering og opbevaring af gødningen.

Ved besigtigelsen den 5. november 1991 var det nævnets opfattelse, at projektet alene burde godkendes under forudsætning af, at enhed C udgik, således at ejendommen Visbjergvej 15 undgik at komme til at ligge mellem enhed B og C i forholdsvis tæt afstand, og således at generne for ejendommen Visbjergvej 15 derved formindskedes.

Uanset de fremkomne oplysninger om, at virksomheden nu ønsker, at projektet omfatter de oprindeligt anførte 6 enheder, har nævnet fundet at måtte fastholde en godkendelse alene gældende for 5 enheder.

Som følge af bortfald af enhed C ændres produktionen, angivet i vilkår 2.1. til ca. 178.000 producerede kalkuner pr. år svarende til 440 dyreenheder.

I vilkår 2.9. er fastsat bestemmelser om lugtemissionskoncentrationen ved nabobeboelse.

Nævnet må være enig med Miljøstyrelsen i, at sådanne målinger i forbindelse med landbrugsvirksomheder er behæftet med stor usikkerhed, og nævnet har hidtil afstået fra anvendelsen af disse målinger.

Da der i nærværende tilfælde er tale om en virksomhed af usædvanlig størrelse, og da nævnet ikke finder at kunne kritisere de hidtil foreliggende måleresultater, finder nævnet efter omstændighederne at kunne godkende de af Skælskør Kommune fastsatte vilkår, med den af Miljøstyrelsen foretagne ændring af vilkår 4.2.

Nævnet er dog enig med Skælskør Kommune i, at en tydeliggørelse af vilkåret findes nødvendig, således at lugtmålingerne skal foretages ved alle enheder, og ikke kun ved enhed E.

Nævnet har i øvrigt lagt vægt på, at vilkår 2.9 er tidsbegrænset, og nævnet ændrer samtidig bestemmelsen således, at tidsbegrænsningen gælder 3 år fra datoen for nævnets afgørelse. Nævnet er herefter enig med Miljøstyrelsen i, at virksomheden vil kunne drives uden væsentlige gener for de omboende.

Miljøankenævnets afgørelse

Den af Miljøstyrelsen den 7. juni 1991 truffene afgørelse stadfæstes med de ovenfor nævnte ændringer i vilkår 2.1., 2.9., 2. afsnit og 4.2.

P.N.V.

Birte Nielsen